

Sygn. akt II Ca 505/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 września 2023 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	Sędzia Dariusz Mizera (ref.)
----------------	------------------------------

po rozpoznaniu w dniu 29 września 2023 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) SA z siedzibą we W.

przeciwko (...) SA z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 31 marca 2023 roku, sygn. akt I C 1417/21

zmienia zaskarżony wyrok w punktach pierwszym, drugim i trzecim sentencji w ten sposób, że:

a/ zasądza od pozwanego (...) SA z siedzibą w W. na rzecz powoda (...) SA z siedzibą we W. kwotę 5.000,00 zł (pięć tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 3.524,00 zł (trzy tysiące pięćset dwadzieścia cztery złote) od dnia 27 września 2020r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 1.476,00 zł (jeden tysiąc czterysta siedemdziesiąt sześć złotych) od dnia 13 października 2021r. do dnia zapłaty;

b/ zasądza od pozwanego (...) SA z siedzibą w W. na rzecz powoda (...) SA z siedzibą we W. kwotę kwotę 2.617,00 zł (dwa tysiące sześćset siedemnaście złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów procesu;

zasądza od pozwanego (...) SA z siedzibą w W. na rzecz powoda (...) SA z siedzibą we W. kwotę 650,00 zł (sześćset pięćdziesiąt złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od doręczenia pozwanemu odpisu wyroku do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów procesu za instancję odwoławczą.

Dariusz Mizera

Sygn. akt II Ca 505/23

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 23 czerwca 2021 roku powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą we W., reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 5.000 zł wraz z należnymi odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 3.524 zł od dnia 27 września do dnia zapłaty oraz od kwoty 1.476 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od daty uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za zdarzenie z dnia 26 sierpnia 2020

r. w wyniku którego doszło do uszkodzenia pokrycia dachowego na budynku inwentarskim należącym do A. i R. K., znajdującym się w miejscowości R. (...) w gminie M..

W odpowiedzi na pozew, strona pozwana (...) Spółka Akcyjna w W., reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika nie uznała powództwa i wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie na jej rzecz od powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych, kwestionując wysokość dochodzonego roszczenia.

Wyrokiem z dnia 31 marca 2023 r. Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim

po rozpoznaniu sprawy z powództwa (...) S.A. z siedzibą we W.

przeciwko (...) S. A. z siedzibą w W.

o zapłatę

1. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.092 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 616,67 złotych od dnia 27 września 2020 r. do dnia zapłaty i od kwoty 1.476 zł od dnia 13 października 2021 r. do dnia zapłaty;
2. oddalił powództwo w pozostałym zakresie;
3. orzekł o kosztach procesu zgodnie z zasadą stosunkowego rozdzielenia kosztów pozostawiając szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu.

Podstawą rozstrzygnięcia były przytoczone poniżej ustalenia i rozważania Sądu Rejonowego.

W dniu 26 sierpnia 2020 roku w Miejscowości R., pod numerem (...) w gminie M. doszło w wyniku porywistego wiatru (huraganu) do uszkodzenia budynku inwentarskiego należącego do A. i R. K. poprzez uszkodzenie części pokrycia dachowego z płyt eternitowych oraz spękania elementów murowych. Budynek znajdujący się w R. pod numerem (...) to budynek inwentarski o powierzchni 337,5 m², wykonany w technologii tradycyjnej murowanej, pokryty płytami eternitowymi wchodzący w skład gospodarstwa rolnego poszkodowanych.

Budynek ten był objęty umową obowiązkowego ubezpieczenia budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego polisą (...) rolne numer (...) w okresie obowiązywania od 1.01.2020 r. do 31.12.2020 r. Suma ubezpieczenia wynosiła 260.000 zł, a stopień zużycia określono na 45%.

Pozwany zarejestrował szkodę pod numerem (...), przyjął na siebie odpowiedzialność za zdarzenie z dnia 26 sierpnia 2020 roku i wypłacił łącznie kwotę 3.975,66 zł tytułem odszkodowania za przedmiotowe zdarzenie.

Poszkodowany zwrócił się w dniu 17 grudnia 2020 roku do pozwanego o ponowne oględziny budynku wobec niezgodzeniem się z wyceną dokonaną przez pozwanego.

Poszkodowani w dniu 22 marca 2021 roku dokonali przelewu wierzytelności przysługującej im względem (...) S.A za szkodę w budynku inwentarskim w wyniku zdarzenia z dnia 26.08.2020 r. na rzecz powoda (...) S.A, o czym poszkodowani następnego dnia (23.03.2021 r.) poinformowali stronę pozwaną.

Powód w dniu 9 kwietnia 2021 roku wezwał ostatecznie do zapłaty (...) S.A kwoty 11.076,86 zł z tytułu odszkodowania za uszkodzenie budynku w R. w dniu 26.08.2020 r. stanowiącej kwotę potrzebną do naprawy budynku na podstawie kosztorysu prywatnego z 26.02.2021 r. w wysokości 13.998,04 zł, pomniejszonej o kwotę 2.910,20 zł jaką do daty tego pisma wypłaciła pozwana. W odpowiedzi na wezwanie powoda z dnia 9.04.2021 r., pozwana dokonała weryfikacji kosztorysu i dopłaciła odszkodowanie w kwocie 1065,46 zł o czym poinformowała pismem z dnia 21.04.2021 r.

Zakres szkód w wyniku huraganu jaki dotknął przedmiotowy budynek inwentarski w R. obejmowała zerwane pokrycie dachu z płyt eternitu falistego w części połączenia tylnej od strony szczytu na długości 3 m, popękane pojedynczo płyty

eternitu w połaciach dachu w ilości łącznej 10 sztuk, wyrwana krokiew z połaci, pionowe pęknięcie w narożniku ściany szczytowej pod miejscem wyrwania w powierzchni dachu, wyparcie cegieł w ścianie kolankowej ściany tylnej od szczytu prawego w miejscu wyrwania pokrycia w obrębie obudowy krokwi, pęknięcie w ścianie kolankowej ściany tylnej nad wrotami, wyrwane gąsiory na długości 5 mb, uszkodzenie ścianki kolankowej w części budynku obory, miejscowe pęknięcia na filarze od strony wewnętrznej budynku. Stopień zużycia budynku wynosił 45 procent, przy czym od dnia rozpoczęcia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń do dnia szkody stopień zużycia wyniósł 0% z uwagi na pomijalną wartość tego zużycia, nie rzutującą w znacznym stopniu na określenie wartości szkody.

Biegły dokonał wyceny kosztów na bazie średnich cen dla województwa (...) dla III kwartału 2020 r. z uwzględnieniem robót ogólnobudowlanych - remontowych, cen rynkowych materiałów, cen sprzętu oraz narzutów, i ustalił, że wartość przedmiotowej szkody wynosi 4.592,33 zł brutto z uwzględnieniem 45% zużycia budynku.

Biegły, w odpowiedzi na kwestionowanie opinii przez pełnomocnika powoda, dokonał kalkulacji także z uwzględnieniem zużycia technicznego jedynie od materiałów za okres od dnia rozpoczęcia odpowiedzialności pozwanego do dnia szkody, z uwzględnieniem cen z III kwartału 2022 roku i ustalił, że w tych okolicznościach wartość przedmiotowej szkody wynosi 10.578,10 zł brutto.

Poszkodowani częściowo naprawili przedmiotowy budynek, poprzez wymianę 10 sztuk płyt dachowych, uszczelnienie pojedynczych miejsc w połaci dachowej, uzupełnione gąsiory na długości 5 mb. Nie dokonano napraw dotyczących elementów murowych - ścian oraz konstrukcji drewnianych.

Podstawą ustaleń faktycznych w sprawie były okoliczności bezsporne i zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci powołanych powyżej dowodów z dokumentów. Dowody z dokumentów nie budziły wątpliwości co do ich autentyczności i rzetelności, jak i nie były kwestionowane przez strony w trakcie postępowania, jak i nie ujawniły się okoliczności przeczące ich wiarygodności.

Ponadto Sąd poczynił ustalenia w oparciu o dowód z opinii biegłego sądowego wraz z opinią uzupełniającą, w tym co do zakresu uszkodzeń, dokonanej częściowo naprawy i kwoty określającej wysokość szkody.

Mając takie ustalenia Sąd zważył, iż powództwo zasługiwało na uwzględnienie jedynie w części.

Powód dochodził zapłaty jako cesjonariusz w oparciu o przepisy art. 509 k.c. i następne. Zgodnie z art. 509 § 1 i 2 k.c. wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki - ustawodawca zakłada bowiem identyczność wierzytelności cesjonariusza z wierzytelnością cedenta.

Roszczenie powoda znajdowało usprawiedliwienie w art. 805 § 1 i § 2 ust. 1 k.c. oraz art. 67 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. 2003 Nr 124, poz. 1152; t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 2277, dalej: ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych) oraz postanowieniach umowy ubezpieczenia.

Zgodnie z treścią art. 805 § 1 i § 2 ust. 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę. Przy ubezpieczeniu majątkowym świadczenie ubezpieczyciela polega w szczególności na zapłacie określonego odszkodowania za szkodę powstałą wskutek przewidzianego w umowie wypadku. Natomiast art. 67 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych wskazuje, że z tytułu ubezpieczenia budynków rolniczych przysługuje odszkodowanie za szkody powstałe w budynkach na skutek zdarzeń losowych w postaci: ognia, huraganu, powodzi, podtopienia, deszczu nawalnego, gradu, opadów śniegu, uderzenia pioruna, eksplozji, obsunięcia się ziemi, tąpnięcia, lawiny lub upadku statku powietrznego. Ponadto w świetle art. 59 ww. ustawy rolnik jest obowiązany zawrzeć umowę ubezpieczenia budynku wchodzącego w skład gospodarstwa rolnego, zwanego dalej „budynkiem rolniczym”, od ognia i innych zdarzeń losowych.

Odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń ograniczona wysokością szkody oraz wysokością ustalonej przez strony umowy sumy ubezpieczenia (art. 70 ust. 1 i 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych) była finalnie bezsporna. Spornym pozostawało jedynie wyliczenie należnej kwoty odszkodowania.

Należne poszkodowanym odszkodowanie ustalone być powinno stosowanie do art. 361 k.c. z uwzględnieniem przepisów szczególnych regulujących dany stosunek ubezpieczenia, tj. zgodnie z art. 59 i nast. ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych.

Art. 68 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych dopuszcza ustalenie wysokości odszkodowania w oparciu o metodę cennikową lub - w przypadku podjęcia odbudowy – w oparciu o kosztorys wykonawczy przedłożony przez poszkodowanego.

W niniejszej sprawie Sąd uznał, że nie można przy ustalaniu wysokości odszkodowania oprzeć się na kosztorysie wykonawczym jaki zaoferował powód, bowiem treść art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych statuuje wyraźnie, że kosztorys ma być wystawiony przez podmiot dokonujący odbudowy lub remontu budynku. I o ile Sąd aprobuje tezę wyrażoną w wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 15 listopada 2013 r., w sprawie o sygnaturze I ACa 524/13 w zakresie w jakim stwierdza, że ustawa nie stawia wymogu, aby podmiot dokonujący odbudowy lub remontu budynku, który wystawia kosztorys to był to podmiot profesjonalnie zajmujący się działalnością budowlaną lub remontową, stoi jednak na stanowisku, że przedsiębiorstwo zajmujące szeroko pojętą obsługą prawną w tym w zakresie między innymi dochodzenia roszczeń odszkodowawczych nie jest podmiotem dokonującym remontu, a teza jaką postawił Sąd Apelacyjny w Białymstoku odnosi się do sytuacji, kiedy budynek był naprawiony metodą gospodarczą a kosztorys został sporządzony przez samego poszkodowanego, nie zaś w przypadku podmiotów skupujących roszczenia odszkodowawcze.

Zaś fakt, który ujawniony został dopiero w opinii uzupełniającej, że poszkodowani częściowo naprawili budynek i inwentarski, jest w kontekście sprawy bez większego znaczenia, bowiem poszkodowani nie przedstawili kosztorysu, zwłaszcza kiedy dokonali naprawy metodą gospodarczą i stąd Sąd jako podstawę dla określenia wysokości odszkodowania przyjął art. 68 ust. 1 pkt 1 Ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych.

Biegły sądowy w swojej opinii głównej jedynie zweryfikował ceny jednostkowe zastosowane przez zakład ubezpieczeń, a przez to i wartość kosztów naprawy przedmiotowej szkody. W tym miejscu należy podkreślić, że zgodnie z art. 68 ust. 1 pkt 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych wysokość odszkodowania ustala się według cenników stosowanych przez zakład ubezpieczeń, w przedmiotowej sprawie, pozwana nie wykazała, że stosuje własne cenniki przy określaniu wysokości odszkodowania. Pozwana uznała swoją odpowiedzialność za szkodę poniesioną przez powoda i określił wysokość odszkodowania sporządzając kosztorysy na podstawie cen wynikających z katalogu (...).

Należy przy tym zaznaczyć, iż zasady ustawy o u.u.o. o stosowaniu cenników co do wyceny szkody są przepisami martwymi, nie stosowanymi w praktyce zakładów ubezpieczeniowych przy wycenie szkód w obiektach budowlanych, co potwierdziła likwidacja szkody dokonana przed wszczęciem procesu przez pozwanego. Ubezpieczyciele stosują nie cenniki ustalane na mocy art. 68 u.u.o. i co roku aktualizowane, a ceny wynikające z KNr. Biegły w niniejszej sprawie oparł się na tych samych katalogach i na tej samej metodzie wyliczenia szkody jednakże zweryfikował stawki jakie zastosował pozwany w swojej kalkulacji, uwzględniając 45% stopień zużycia budynku oraz przyjmując 0% zużycia budynku od objęcia budynku ochroną ubezpieczeniową do daty szkody. Cennik stosowany przez ubezpieczyciela powinien odzwierciedlać aktualne ceny rynkowe materiałów oraz usług remontowo-budowlanych. Jednak, interpretując przepis literalnie, można dojść do wniosku, że zakład ubezpieczeń mógłby ustalić taki cennik w sposób zupełnie dowolny! Tymczasem jest on formalną podstawą do ustalenia wysokości szkody, za którą odszkodowanie będzie wypłacał ubezpieczyciel. Należy podkreślić, że umożliwienie ubezpieczycielowi wiążącego ustalenia wysokości szkody na podstawie cennika, który sam ustala, bez jednoczesnego określenia zasad, według których cennik ten ma być konstruowany, w sposób drastyczny i rażący zakłóca równowagę stron stosunku ubezpieczenia. W orzecznictwie zaprezentowano jednak stanowisko, zgodnie z którym cenniki stosowane przez zakład

ubezpieczeń również mogą podlegać weryfikacji w trakcie procesu pod kątem tego, czy odzwierciedlają faktyczne ceny i koszty związane z remontem lub odbudową budynku (yide: wyrok SA w Białymstoku z 29.01.2016 r., I ACa 855/15, gdzie trafnie wskazano, że prawo weryfikacji kosztorysów zakładu ubezpieczeń służy ubezpieczonemu, który w wypadku sporu na tle wysokości wypłaconego odszkodowania, może kwestię tę oddać pod ocenę sądu. Sposób obliczania wysokości szkody to jedna z najbardziej istotnych kwestii dla stosunku ubezpieczenia. Nie może być zatem tak, że cenniki stosowane przez zakład ubezpieczeń będą jedynym miarodajnym źródłem szacowania szkody, zwłaszcza w sytuacji, gdy nie zawsze odzwierciedlają rzeczywistą rynkową wartość szkody)

Zgodnie z Uchwałą Sądu Najwyższego z 18 listopada 2015 r., w sprawie III CZP 71/15, Ustalenie wysokości szkody w razie niepodjęcia odbudowy, naprawy lub remontu budynku wchodzącego w skład gospodarstwa rolnego (art. 68 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 392 ze zm.) następuje z uwzględnieniem stopnia zużycia budynku; odszkodowanie wypłaca się w kwocie odpowiadającej wysokości szkody, nie większej jednak od sumy ubezpieczenia ustalonej w umowie.

Biegły oszacował koszt naprawy przedmiotowego budynku na kwotę 4.592,33 zł brutto i wobec wyżej przytoczonych argumentów, Sąd uznał metodę wyliczenia naprawy i kosztorys za prawidłowy, w pełni odzwierciedlający zakres uszkodzeń i ich wartość i wobec wypłaconej już przez pozwanego sumy odszkodowania w kwocie 3.975,66 zł, zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 616,67 zł tytułem dalszego odszkodowania za szkodę w budynku inwentarskim w R. (...), należącym do poszkodowanych A. i R. K. ($4.592,33 - 3.975,66 = 616,67$), oddalając w punkcie 2 wyroku powództwo w pozostałym zakresie (ponad zasądzoną kwotę).

Nadto powód domagał się zapłaty kwoty 1.476 zł tytułem kosztów prywatnej ekspertyzy rzeczoznawcy budowlanego.

W judykaturze utrwaliło się przekonanie, że: "dokonana przed wszczęciem postępowania sądowego i poza zabezpieczeniem dowodów ekspertyza może być istotną przesłanką zasądzenia odszkodowania. W takim wypadku koszt ekspertyzy stanowi szkodę ulegającą naprawieniu (art. 361 k.c.)" (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 września 1975 r., I CR 505/75, LEX nr 7747).

Zdaniem Sądu, w niniejszej sprawie istniał adekwatny związek przyczynowy pomiędzy zdarzeniem z dnia 26 sierpnia 2020 r., a poniesionymi przez powoda kosztami ekspertyzy dotyczącej wyceny szkody. Zgodnie z przepisem art. 361 § 1 k.c. zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła, w tym za typowe skutki zdarzenia, nie zaś za wszelkie skutki, które w ciągu zdarzeń, jakie nastąpiły, dają się połączyć w jeden łańcuch. Następstwo takie ma natomiast charakter normalny, gdy w danym układzie stosunków i warunków oraz w zwyczajnym biegu rzeczy, dana szkoda zwykle jest następstwem danego zdarzenia. Zgodnie zatem z art. 361 § 2 k.c. podlegająca naprawieniu szkoda stanowi wszelkie celowe, ekonomicznie uzasadnione wydatki, poniesione w celu przywrócenia stanu poprzedniego

Wobec powyższego Sąd doszedł do przekonania, że powodowi jako nabywcy wierzytelności przysługiwało uprawnienie do żądania zapłaty kosztów ekspertyzy, wobec czego w punkcie 1 wyroku zasądził łącznie kwotę 2.092 zł jako sumę kwoty 616,67 zł oraz 1.476 zł.

O odsetkach ustawowych za opóźnienie Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2016r. liczonymi od kwoty 616,67 zł od dnia 27 września 2020 roku czyli od następnego dnia po upływie 30 dni od daty wystąpienia szkody do dnia zapłaty, oraz liczonymi od kwoty 1.476 zł od dnia 13 października 2021 r. czyli od daty wytoczenia powództwa do dnia zapłaty.

Sąd nie uwzględnił wniosku pełnomocnika powoda z punktu 8 z pisma z dnia 27 czerwca 2022 roku w zakresie w jakim wnosił w trybie art. 363 § 2 k.c. o ustalenie odszkodowania z uwzględnieniem stawek i cen aktualnie obowiązujących. Zgodnie z treścią art. 363 § 2 k.c. jeżeli naprawienie szkody ma nastąpić w pieniądzu, wysokość odszkodowania powinna być ustalona według cen z daty ustalenia odszkodowania, chyba że szczególne okoliczności wymagają przyjęcia za podstawę cen istniejących w innej chwili. Sąd nie przychylił się do przyjęcia innych cenników i

stawek niż z daty kiedy powstała szkoda tj. III kwartał 2020 r. bowiem w pełni aprobuje stanowisko Sądu Najwyższego (postanowienie SN z 20.02.2023 r., I CSK 5769/22, Wyrok SN z 29.05.2000 r., III CKN 823/98) w zakresie w jakim wskazuje na funkcję waloryzacyjną odsetek ustawowych za opóźnienie, zwłaszcza w kontekście tego, że są zależne od stopnia inflacji i stóp procentowych.

W związku z powyższym kosztorys sporządzony przez biegłego w opinii uzupełniającej według stawek w III kwartale 2022 roku okazał się dla końcowego orzeczenia w niniejszej sprawie nieprzydatny.

Sąd w przedmiotowej sprawie nie zdecydował się na zmianę trybu postępowania, z pominięciem przepisów o postępowaniu uproszczonym mimo takiego wniosku pełnomocnika powoda, bowiem nie przyczyniłoby się to do sprawniejszego rozwiązania sporu zgodnie z dyspozycją art. 5051 § 3 k.p.c. Do uznania sądu została pozostawiona kwestia istnienia przesłanek uzasadniających rozpoznanie sprawy z pominięciem przepisów o postępowaniu uproszczonym. Ocena ta jednak musi mieć podstawę w okolicznościach faktycznych sprawy. Ponieważ decyzja o pominięciu przepisów o postępowaniu uproszczonym musi być poprzedzona oceną przesłanek wymienionych w komentowanym przepisie, wymaga ona każdorazowo wydania przez sąd postanowienia.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 108 § 1 k.p.c., który stanowi, że Sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji. Sąd może jednak rozstrzygnąć jedynie o zasadach poniesienia przez strony kosztów procesu, pozostawiając szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu; w tej sytuacji, po uprawomocnieniu się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, referendarz sądowy w sądzie pierwszej instancji wydaje postanowienie, w którym dokonuje szczegółowego wyliczenia kosztów obciążających strony.

Wobec tego, że Sąd zasądził na rzecz powoda (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą we W. od pozwanej (...) S.A w W. kwotę łącznie 2.092 zł, a więc powód wygrał sprawę w 42%, analogicznie przegrywając w 48% i w związku z tym Sąd rozstrzygnął, zgodnie z zasadą stosunkowego rozdzielenia kosztów, zgodnie z art. 100 zd. 1 k.p.c. pozostawiając szczegółowe wyliczenie tych kosztów referendarzowi sądowemu.

Apelację od powyższego wyroku złożył powód zaskarżając wyrok w części, tj. w zakresie punktu 2, oddalającego powództwo w pozostałej części;

Zaskarżonemu wyrokowi strona powodowa zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego:

1) art. 509 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 805 § 2 pkt 1) k.c. w zw. z art. 361 k.c. i 363 k.c. w zw. z art. 13 ust. 3, art. 68 ust. 1 pkt 2) i art. 69 ustawy z dnia 22.05.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jednolity: Dz.U. 2013 r.

poz. 392) polegającą na ich niezastosowaniu i błędnym przyjęciu przez Sąd I Instancji, że cesjonariuszowi nie przysługuje uprawnienie do przedłożenia towarzystwu ubezpieczeniowemu kosztorysu odtworzeniowego i w rezultacie zasądzenie odszkodowania niższego od kwoty koniecznej do przywrócenia uszkodzonego budynku do stanu sprzed szkody,

2) art. 509 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 68 ust. 1 pkt 2 w zw. o ubezpieczeniach obowiązkowych (...)w zw. z art. 356 k.c. poprzez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że konieczne jest osobiste sporządzenie kosztorysu przez poszkodowanych i niezastosowanie art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych (...), mimo przedłożenia przez powoda, pozwanemu kosztorysu wykonanego na zlecenie podmiotu dokonującego odbudowy budynku (poszkodowanych);

3) art. 805 § 2 pkt 1) k.c. w zw. z art. 361 k.c. i 363 k.c. w zw. z art. 13 ust. 3, art. 68 ust. 1 pkt 2) i art. 69 ustawy z dnia 22.05.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jednolity: Dz.U. 2013 r. poz. 392) polegającą na ich niezastosowaniu i błędnych przyjęciu przez Sąd a quo, że w niniejszym postępowaniu nie miał znaczenia fakt podjęcia

się remontu/odbudowy nieruchomości przez poszkodowanych i w rezultacie zasądzenie odszkodowania niższego od kwoty koniecznej do przywrócenia uszkodzonego budynku do stanu sprzed szkody,

4) art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych (...) poprzez jego błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że w przypadku ubezpieczenia budynków rolniczych w wartości rzeczywistej, należne odszkodowanie za szkodę winno zostać pomniejszone o wartość zużycia technicznego tych budynków obliczonego za okres od dnia posadowienia budynków do dnia powstania szkody zamiast od dnia przyjęcia odpowiedzialności przez pozwanego do dnia szkody;

5) art. 363 § 2 k.c. poprzez jego niezastosowanie i nieuzasadnione przyjęcie przy ustalaniu wysokości szkody cenników i stawek innych niż z daty orzekania. Jednocześnie Sąd I Instancji w ogóle nie wskazał jakie szczególne okoliczności wymagają przyjęcia za podstawę ustalenia należnego odszkodowania cen z daty innej niż data ustalania odszkodowania;

Ponadto skarżący zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie prawa procesowego:

1) art. 233 § 1 k.p.c. polegające na dokonaniu błędnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego w postaci kosztorysu przedłożonego pozwanemu przez powoda wraz z wezwaniem do zapłaty z dnia 9.04.2021 r., umowy cesji wierzytelności z dnia 22.03.2021 r., oraz kosztorysu weryfikacyjnego pozwanego i decyzji pozwanego z dnia 21.04.2021 r., poprzez uznanie, że w sprawie nie został przedłożony ubezpieczycielowi kosztorys przez uprawniony podmiot, co skutkowało pominięciem przez Sąd a quo przy rozpoznawaniu niniejszej sprawy art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych (...) i błędnym przyjęciem za podstawę dla określenia wysokości odszkodowania art. 68 ust. 1 pkt 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych (...) oraz dalszymi naruszeniami przepisów prawa materialnego i procesowego i w rezultacie zasądzeniem odszkodowania niższego od kwoty koniecznej do przywrócenia uszkodzonego budynku do stanu sprzed szkody mimo, że taki kosztorys został przedłożony przez powoda, który na skutek zawartej umowy przelewu wierzytelności wstąpił w wszelkie związane z wierzytelnością prawa, a nadto sami poszkodowani zlecili wykonanie kosztorysu, co wynika z jego treści oraz skutkowało weryfikacją kosztorysu przez pozwanego i dopłatą odszkodowania a zatem przeprowadzeniem przez pozwanego likwidacji szkody na podstawie zw. z art. 68 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 68 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych (...);

2) art. 233 § 1 k.p.c. polegające na dokonaniu błędnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego w postaci kosztorysu przedłożonego pozwanemu przez powoda wraz z wezwaniem do zapłaty z dnia 9.04.2021 r., umowy cesji wierzytelności z dnia 22.03.2021 r., oraz kosztorysu weryfikacyjnego pozwanego i decyzji pozwanego z dnia 21.04.2021 r., a także opinii uzupełniającej biegłego poprzez uznanie, że w sprawie nie ma znaczenia fakt podjęcia się odbudowy uszkodzonego budynku przez poszkodowanych, skutkujące błędnym pominięciem przy rozpoznaniu niniejszej sprawy art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych (...) i błędnym przyjęciem za podstawę dla określenia wysokości odszkodowania art. 68 ust. 1 pkt 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych (...) oraz dalszymi naruszeniami przepisów prawa materialnego i procesowego i w rezultacie zasądzeniem odszkodowania niższego od kwoty koniecznej do przywrócenia uszkodzonego budynku do stanu sprzed szkody mimo, iż poszkodowani podjęli się przeprowadzenia remontu i odbudowy uszkodzonego budynku, co wynika z treści opinii uzupełniającej biegłego;

3) art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 k.p.c. i art. 327 1 k.p.c. przez niepoddanie ocenie merytorycznej opinii biegłego i przyjęcie wysokości odszkodowania wskazanego w opinii głównej biegłego, a więc obniżonego o zużycie techniczne budynku od czasu jego posadowienia do dnia szkody, mimo, że co do zasady prawidłowe jest przyjęcie zużycia za okres jedynie od dnia rozpoczęcia odpowiedzialności pozwanego do dnia szkody, co skutkowało zasądzeniem odszkodowania niższego od kwoty koniecznej do przywrócenia uszkodzonego budynku do stanu sprzed szkody;

4) art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 k.p.c. i art. 327 1 k.p.c. poprzez uznanie braku uprawnień powoda do przedłożenia kosztorysu odtworzeniowego - opinii rzeczoznawcy, mimo uznania przez Sąd a quo zasadności roszczeń powoda do domagania się zwrotu kosztów kosztorysu odtworzeniowego przedłożonego pozwanemu na podstawie art. z art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych (...) i brak wskazania podstawy prawnej takiego rozstrzygnięcia, a

także wewnętrzną sprzeczności uzasadnienia, co w konsekwencji uniemożliwia w tym zakresie kontrolę przez Sąd II instancji;

5) art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 k.p.c. i art. 327 1 k.p.c, przez niepoddanie ocenie merytorycznej opinii biegłego w zakresie uwzględnionego przez biegłego w opinii głównej a kwestionowanego przez powoda zużycia technicznego budynku, liczonego od daty powstania budynku do dnia zawarcia polisy i uwzględnionego już przy ustaleniu sumy ubezpieczenia budynku oraz brak wskazania podstawy prawnej takiego rozstrzygnięcia, co w konsekwencji skutkowało zaniżeniem ustanęgo odszkodowania i uniemożliwia w tym zakresie kontrolę przez Sąd II instancji;

6) art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 316 kpc polegające na dokonaniu błędnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego w postaci opinii głównej i opinii uzupełniającej biegłego wydanych w niniejszej sprawie i w rezultacie nie uwzględnienie przy orzekaniu w sprawie stanu rzeczy istniejącej w chwili zamknięcia rozprawy a mianowicie aktualnych cen i stawek, co skutkowało zasądzeniem odszkodowania niższego od kwoty koniecznej do przywrócenia uszkodzonego budynku do stanu sprzed szkody;

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucono także błąd w ustaleniach faktycznych stanowiących podstawę rozstrzygnięcia przez pominięcie okoliczności, iż cedent przedłożył kosztorys odtworzeniowy stanowiący podstawę do zastosowania art. 68 ust. 1 pkt 2) i art. 69 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych (...) (Dz.U. Nr 124, poz. 1152 z późn. zm.),

Powołując się na wskazane zarzuty skarżący wnosił o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda:

1) dalszej kwoty 2 908 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od tej kwoty od dnia 27 września 2020 r. do dnia zapłaty,

2) zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty;

oraz wnosił o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty;

Ewentualnie w przypadku, gdyby Sąd II instancji nie znalazł podstaw do rozstrzygnięcia merytorycznego skarżący wnosił o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji wraz z pozostawieniem powyższemu Sądowi rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów postępowania.

W odpowiedzi na apelację pozwana za pośrednictwem swojego pełnomocnika wniosła o jej oddalenie i zasądzenie kosztów.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja powoda jest zasadna.

Pomimo bardzo rozbudowanych zarzutów apelacyjnych problem w sprawie sprowadza się w zasadzie do trzech kwestii.

Po pierwsze czy w okolicznościach sprawy cesjonariuszowi przysługuje prawo do złożenia kosztorysu odtworzeniowego i tym samym żądania odszkodowania według zasad określonych w art 68 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych czy też konieczne jest złożenie kosztorysu przez samych poszkodowanych.

Po drugie czy wartość należnego odszkodowania w przypadku jego wypłaty na podstawie art. 68 ust. 1 pkt 2 w/w ustawy może zostać pomniejszona o wartość zużycia technicznego tych budynków za okres od dnia posadowienia budynków do dnia powstania szkody.

Po trzecie wreszcie błędne przyjęcie w ocenie skarżącego przy ustalaniu wysokości szkody cenników i stawek innych niż z daty orzekania.

Odnosząc się do pierwszej kwestii należy podkreślić, iż przelew wierzytelności powoduje nie tylko sukcesje samej wierzytelności lecz także innych elementów składające się na sytuację wierzyciela. Celem i skutkiem przelewu wierzytelności jest przejście na nabywcę ogółu uprawnień przysługujących dotychczasowemu wierzycielowi który zostaje wyłączony ze stosunku zobowiązaniowego jaki go wiązał z dłużnikiem (por. wyrok SN z dnia 6 grudnia 2006r. IV CSK 232/06, baza Legalis).

W efekcie należy przyjąć, iż nabycie wierzytelności przez powoda spowodowało wstąpienie w sytuację prawną poszkodowanych tym samym na powoda przeszło prawo do złożenia kosztorysu zwłaszcza w sytuacji gdy sami poszkodowani dokonali już częściowej restytucji budynku poprzez dokonanie jego remontu.

Zresztą samo przedłożenie kosztorysu nie jest aż tak bardzo istotne najistotniejszą kwestią pozostaje bowiem decyzja poszkodowanego co do odbudowy lub remontu zniszczonego budynku. Fakt ten przesądza jedynie o sposobie likwidacji szkody. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z 27 kwietnia 2017 r. IV CSK 397/16, art. 68 ust. 1 określa jedynie mechanizm według którego ma nastąpić ustalenie wysokości szkody uzależniając zastosowanie jednego ze wskazanych w nim sposobów od woli poszkodowanego aby budynek odbudować lub wyremontować. Okoliczności kto sporządził kosztorys czy przedłożył go ubezpieczycielowi oraz w jakim terminie go przedłożono nie mają dla roszczenia powoda żadnego prawnego znaczenia. Najistotniejszą okolicznością jest to czy poszkodowany podjął się odbudowy lub remontu budynku. Kosztorys jest jedynie narzędziem postępowania likwidacyjnego a jego ostateczna weryfikacja w razie sporu sądowego zostaje dokonana za pośrednictwem dowodu z opinii biegłego.

Kosztorys w niniejszej sprawie został przedłożony przez powoda który wstąpił w ogół praw i obowiązków poszkodowanych na podstawie zawartej umowy cesji przy czym godzi się zauważyć, że poszkodowany podjął się odbudowy budynku. W takiej sytuacji błędny jest pogląd Sądu Rejonowego w ocenie którego okoliczność to nie ma większego znaczenia skoro sami poszkodowani nie przedstawili kosztorysu. Orzecznictwo wskazuje, iż ważna jest nie tyle sama faktyczna odbudowa co deklaracja zamiaru jej dokonania. Niedotrzymanie zaś tej deklaracji nie niesie wobec ubezpieczającego żadnych negatywnych skutków. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2017r. IV CSK 367/16, baza Legalis).

Nie można zatem dyskwalifikować żądania powoda zasądzenia odszkodowania wg zasad określonych w art. 68 ust. 1 pkt 2 w/w ustawy tylko dlatego, iż kosztorys przedstawił powód (jako nabywca wierzytelności), a nie sami poszkodowani którzy podjęli się remontu zniszczonego budynku.

Jeśli chodzi o określenie wysokości szkody to Sąd Okręgowy podziela w tym zakresie pogląd zaprezentowany przez skarżącego zgodnie z którym zużycia technicznego budynku nie uwzględnia się przy określeniu wysokości szkody przy założeniu, iż poszkodowany podjął się odbudowy lub remontu budynku.

Wysokość odszkodowania ubezpieczeniowego zależy zarówno od wartości ubezpieczeniowej, jak i od sumy ubezpieczenia, to jest określonej w umowie ubezpieczenia kwoty, na którą ubezpieczono mienie. Suma ubezpieczenia, co wynika wprost z treści art. 70 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych winna odpowiadać wartości rzeczywistej budynku pomniejszonej o stopień zużycia. Zatem zużycie budynku istniejące w chwili zawarcia umowy ubezpieczenia między stronami mogło i zostało uwzględnione w sumie ubezpieczenia. Skoro więc art. 68 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy nakazuje uwzględnienie również faktycznego zużycia budynku od dnia rozpoczęcia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń do dnia powstania szkody, to przy ustalaniu szkody tylko o taki stopień zużycia należało pomniejszyć należne poszkodowanemu odszkodowanie. (w przedmiotowej sprawie biegły określił ten stopień na 0%). Byłoby bowiem niczym nieuzasadnione pomniejszanie każdorazowo ustalonej szkody o procent całkowitego zużycia budynku, który został już przecież uwzględniony na etapie ustalania przez strony sumy ubezpieczenia. Nadto, Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 października 2019 r. II CSK 437/18, baza Legalis zaznaczył, że tak przyjętej interpretacji

nie sprzeciwia się treści art. 68 ust. 4 ww. ustawy, zgodnie z którym zakład ubezpieczeń nie uwzględnia stopnia zużycia budynku przy uszkodzeniach drobnych, których wartość nie przekracza równowartości w złotych 100 euro .

Stanowisko to wydaje się być ugruntowane w orzecznictwie sądów powszechnych .(por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 10 lutego 2017r. I ACa 1315/16, baza Legalis, wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 16 stycznia 2018r. I ACa 253/17, baza Legalis, wyrok Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 22 czerwca 2020r. II Ca 532/20, baza Legalis).

Sąd Okręgowy podziela przytoczone poglądy w całej rozciągłości nie ma zatem potrzeby powielania przytoczonej w tych judykatach argumentacji.

Konsekwencją takiego stanowiska była zmiana zaskarżonego wyroku zgodnie z oczekiwaniami skarżącego.

Nie sposób natomiast podzielić w okolicznościach sprawy poglądu skarżącego co do przyjęcia przy wyliczeniu wysokości szkody cenników i stawek na dzień orzekania. Sąd Rejonowy przyjął cenniki i stawki na dzień wyrządzenia szkody i dokonał tego tak naprawdę na sam wniosek skarżącego który domagał się zasądzenia kwoty odszkodowania z odsetkami za opóźnienie od dnia wymagalności roszczenia tj. od dnia 27 września 2020r. Tak sformułowane żądanie nie pozwalało Sądowi na zasądzenie kwoty odszkodowania wg aktualnych stawek i cenników i jednocześnie zasądzenie odsetek za opóźnienie od dnia 27 września 2020r. Skoro wolą powoda było określenie odszkodowania wg stawek z 2020r. i odszkodowanie w takiej wysokości ówczesnie powodowi by się należało to przyjąć trzeba, iż pozwany pozostawał w zwłoce od dnia 27 września 2020r. Słusznie Sąd Rejonowy zwrócił uwagę na waloryzacyjny charakter odsetek za opóźnienie które mają za zadanie rekompensować utratę siły nabywczej pieniądza.

Konsekwencją zmiany rozstrzygnięcia w części merytorycznej była także zmiana rozstrzygnięcia co do kosztów procesu zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy.

Reasumując należało dokonać zmiany zaskarżonego wyroku zgodnie z oczekiwaniami skarżącego a to na podstawie art. 386§ 1 k.p.c.

O kosztach procesu za instancję odwoławczą orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 108§ 1 k.p.c. mając na uwadze fakt, iż powód w całości wygrał sprawę w postępowaniu apelacyjnym.

Dariusz Mizera